

ZAKON
O ZAŠTITI SVJEDOKA
POD PRIJETNJOM I UGROŽENIH SVJEDOKA

GLAVA I - OPĆE ODREDBE

Član 1. Svrha Zakona

Ovim zakonom se uređuju mjere koje osiguravaju zaštitu svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka u krivičnim postupcima koje vodi Sud Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Sud) ili glavni tužitelj Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Tužitelj) za krivična djela koja su u nadležnosti Suda.

Član 2. Definicije

Izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju značenje prema Zakonu o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZKP BiH), Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine i Zakonu o sudu Bosne i Hercegovine, osim ako nije drugačije predviđeno ovim zakonom.

Član 3. Svjedoci pod prijetnjom i ugroženi svjedoci

- (1) Svjedok pod prijetnjom je onaj svjedok čija je lična sigurnost ili sigurnost njegove porodice dovedena u opasnost zbog njegovog učešća u postupku, kao rezultat prijetnji, zastrašivanja ili sličnih radnji koje su vezane za njegovo svjedočenje.
- (2) Porodica iz stava 1. ovog člana podrazumijeva osobe koje mogu odbiti svjedočenje prema ZKP-u BiH.
- (3) Ugroženi svjedok je onaj svjedok koji je ozbiljno fizički ili psihički traumatizovan okolnostima pod kojima je izvršeno krivično djelo ili koji pati od ozbiljnih psihičkih poremećaja koji ga čine izuzetno osjetljivim, odnosno dijete i maloljetnik.
- (4) Zaštićeni svjedok je onaj svjedok koji se saslušava prema odredbama čl. 14. do 23. ovog zakona.

Član 4. Primjena mjera zaštite svjedoka

Sud može odrediti one mjere zaštite svjedoka koje smatra potrebnim, a koje su predviđene ovim zakonom, uključujući primjenu više mjera istovremeno. Prilikom odlučivanja koja će mjera zaštite svjedoka biti primjenjena, Sud neće odrediti primjenu teže mjere ako se ista svrha može postići primjenom blaže mjere.

Član 5. Obavještavanje svjedoka

- (1) Sud, Tužitelj i drugi organi koji učestvuju u postupku će po službenoj dužnosti poučiti svjedoka pod prijetnjom ili ugroženog svjedoka o mjerama zaštite svjedoka predviđenim ovim zakonom.
- (2) Svjedok pod prijetnjom i ugroženi svjedok ima pravo na pravnu pomoć u skladu sa zakonom.

GLAVA II - MJERE ZAŠTITE SVJEDOKA

Član 6. Osiguranje psihološke, socijalne i stručne pomoći

Tužitelj u toku istrage, a nakon podizanja optužnice Sud, obavještava organ nadležan za pitanja socijalnog staranja o uključenju ugroženog svjedoka u postupak i omogućava pružanje pomoći tog organa kao i psihološku potporu svjedoku, uključujući prisustvo odgovarajućih stručnih osoba prilikom ispitivanja ili saslušanja.

Član 7.
Red izvođenja dokaza na glavnom pretresu

U toku glavnog pretresa, Sud može saslušati svjedoke pod prijetnjom i ugrožene svjedoke u najskorije moguće vrijeme i ima mogućnost da sasluša te svjedoke na glavnom pretresu drugačijim redosljedom od onog koji je propisan u ZKP-u BiH.

Član 8.
Ispitivanje

(1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će u odgovarajućoj mjeri kontrolirati način ispitivanja svjedoka kada se ispituje ugroženi svjedok, posebno u cilju zaštite svjedoka od uznemiravanja i zbunjivanja.

(2) U izuzetnim okolnostima, Sud može, uz saglasnost stranaka i branitelja, saslušati ugroženog svjedoka tako što će mu direktno postavljati pitanja u ime stranaka i branitelja.

Član 9.
Svjedočenje putem tehničkih uređaja za prijenos slike i zvuka

Pri odlučivanju da li postoje opravdani razlozi da se svjedok ispita putem tehničkih uređaja za prijenos slike i zvuka na način na koji stranke i branitelj mogu postavljati pitanja, a da ne budu prisutni u istoj prostoriji sa svjedokom, također će se uzeti u obzir potreba da se osigura zaštita svjedoku pod prijetnjom i ugroženog svjedoka.

Član 10.
Udaljavanje optuženog

(1) Kada postoji opravdana bojazan da će prisustvo optuženog uticati na sposobnost svjedoka da svjedoči potpuno i tačno, Sud može, po službenoj dužnosti ili po prijedlogu stranaka ili branitelja, a nakon saslušanja protivne stranke i branitelja, narediti da optuženi bude udaljen iz sudnice.

(2) Optužnom će biti omogućeno da prati svjedočenje putem tehničkih uređaja za prijenos slike i zvuka ili će svjedočenje biti zabilježeno i predočeno optuženom.

(3) Branitelj će biti prisutan na saslušanju. Nakon što se optuženom predoči svjedočenje svjedoka, a prije nego se svjedok otpusti, branitelju i optuženom omogućit će se da se konsultuju.

(4) Na rješenje iz stava 1. ovog člana stranke i branitelj mogu izjaviti žalbu. Vijeće apelacionog odjeljenja razmatra žalbu u roku od 72 sata nakon prijema žalbe.

Član 11.
Izuzeci od direktnog izvođenja dokaza

Pri odlučivanju da li se zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu, Sud će također uzeti u obzir potrebu da se osigura zaštita svjedoka pod prijetnjom koji bi se mogao izložiti, ili njegova porodica, velikoj ličnoj opasnosti, odnosno zaštita ugroženog svjedoka koji bi se mogao izložiti značajnoj duševnoj boli ako bi se pojavio na glavnom pretresu.

Član 12.
Ograničenje prava optuženog i njegovog branitelja da pregleda spise i dokumentaciju

(1) U izuzetnim okolnostima, ako bi otkrivanje nekih ili svih ličnih podataka svjedoka ili drugih detalja doprinijelo otkrivanju identiteta svjedoka i ozbiljno dovelo u opasnost svjedoka pod prijetnjom, sudija za prethodni postupak može, po prijedlogu Tužitelja, odrediti da neki ili svi lični podaci svjedoka, ostanu povjerljivi nakon podizanja optužnice.

- (2) Tužitelj odmah obavještava optuženog i njegovog branitelja o podnošenju prijedloga iz stava 1. ovog člana.
- (3) Ako je moguće, sudija za prethodni postupak će saslušati optuženog i njegovog branitelja prije nego što donese rješenje iz stava 1. ovog člana. Sudija za prethodni postupak mora donijeti rješenje u roku od 72 sata nakon prijema prijedloga.
- (4) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana žalba nije dopuštena.
- (5) Ako sudija za prethodni postupak nije bio u mogućnosti da sasluša optuženog i njegovog branitelja prije donošenja rješenja iz stava 1. ovog člana, Sud će ih saslušati odmah po primitku optužnice.
- (6) Sud može ukinuti rješenje iz stava 1. ovog člana po službenoj dužnosti ili po prijedlogu optuženoga ili njegovog branitelja.
- (7) Sud ukida rješenje iz stava 1. ovog člana na prijedlog Tužitelja.
- (8) Sud će uvijek voditi računa o potrebi da se, čim bude moguće, otkriju podaci na koje se rješenje iz stava 1. ovog člana odnosi. Otkrit će se dovoljno detalja kako bi se odbrana pripremila za ispitivanje svjedoka. Podaci moraju biti otkriveni najkasnije u vrijeme kada svjedok daje iskaz na glavnom pretresu.

Član 13.

Dodatne mjere za osiguravanje anonimnosti svjedoka

- (1) U izuzetnim okolnostima, kada postoji opravdana bojazan da će se ozbiljno ugroziti lična sigurnost svjedoka ili njegove porodice ako se neki ili svi lični podaci svjedoka objelodane i da će ta opasnost postojati i nakon davanja iskaza svjedoka, Sud može po službenoj dužnosti ili po prijedlogu stranaka ili branitelja odlučiti da lični podaci svjedoka ostanu povjerljivi u trajanju za koje se odredi da je potrebno, a najviše 30 godina nakon što odluka postane pravomoćna.
- (2) Sud može nakon saslušanja stranaka i branitelja odlučiti da se anonimnost svjedoka sačuva tako što će se dozvoliti svjedoku da svjedoči iza paravana ili koristi elektronski uređaj za promjenu glasa ili slike svjedoka, ili i slike i glasa koristeći se tehničkim uređajima za prijenos slike i zvuka.
- (3) Sud može, po službenoj dužnosti ili po prijedlogu stranaka ili branitelja, u bilo kojem trenutku ukinuti rješenje iz stava 1. ovog člana.

Član 14.

Saslušanje zaštićenog svjedoka

U izuzetnim okolnostima, kada postoji očigledna opasnost za ličnu sigurnost svjedoka ili njegove porodice i opasnost je tako ozbiljna da postoje opravdani razlozi za vjerovanje da nije moguće da se ta opasnost umanjí nakon što je svjedok dao iskaz, ili je vjerovatno da će se opasnost povećati zbog davanja iskaza, Sud može saslušati zaštićenog svjedoka u skladu sa čl. 15. do 23. ovog zakona.

Član 15.

Prijedlog za saslušanje zaštićenog svjedoka

- (1) Prijedlog za saslušanje zaštićenog svjedoka može podnijeti:
 - a) sudija odnosno predsjednik ili član vijeća;
 - b) Tužitelj; ili
 - c) osumnjičeni odnosno optuženi ili njegov branitelj.

(2) Prijedlog mora sadržavati:

- a) podatke koji utvrđuju identitet svjedoka i postupak u kojem će svjedok dati iskaz;
- b) činjenice koje ukazuju da je lična sigurnost svjedoka ili njegove porodice ugrožena zbog njegovog učešća u postupku; i
- c) okolnosti o kojima svjedok treba biti ispitan.

(3) Ako prijedlog podnese Tužitelj ili osumnjičeni, odnosno optuženi ili njegov branitelj, prijedlog mora biti podnesen Sudu u zapečaćenoj koverti, a na vanjskoj strani koverta mora jasno biti naznačeno da se radi o prijedlogu za saslušanje zaštićenog svjedoka iz čl. 14. do 23. ovog zakona.

Član 16. Utvrđivanje potrebe za saslušanjem

(1) Po primitku prijedloga za saslušanje zaštićenog svjedoka, vijeće sastavljeno od trojice sudija će bez odlaganja, a najkasnije 15 dana od dana prijema prijedloga, utvrditi da li je takvo saslušanje opravdano.

(2) Sud zasniva svoju odluku na:

- a) činjenicama u prijedlogu za saslušanje zaštićenog svjedoka; i
- b) dokumentaciji o krivičnom predmetu koja je dostavljena vijeću.

Član 17. Žalba na odluku vijeća

(1) Protiv odluke iz člana 16. ovog zakona dopuštena je žalba.

(2) Vijeće apelacionog odjeljenja razmatra žalbu iz stava 1. ovog člana bez odlaganja i donosi odluku najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema žalbe.

Član 18. Zakazivanje saslušanja

Nakon pravomoćnosti odluke da se održi saslušanje zaštićenog svjedoka, predsjednik vijeća zakazuje datum, vrijeme i mjesto saslušanja.

Član 19. Saslušanje

(1) Saslušanje zaštićenog svjedoka provodi vijeće iz stava 1. člana 16. ovog zakona u skladu sa odredbama ZKP-a BiH koje se odnose na saslušanje svjedoka, osim ako to nije drugačije određeno ovim zakonom.

(2) Svjedok će biti poučen da:

- a) se saslušaava kao zaštićeni svjedok;
- b) se njegov identitet neće otkriti nikome sem članovima vijeća i zapisničaru vijeća;
- c) se neće lično pojaviti pred vijećem na bilo kojem saslušanju osim na saslušanju zaštićenog svjedoka; i
- d) nije obavezan odgovarati na pitanja koja mogu ukazati na njegov identitet ili identitet članova njegove porodice.

(3) Vijeće će detaljno saslušati svjedoka o okolnostima koje je naveo podnosilac prijedloga i o svim drugim okolnostima koje vijeće smatra neophodnim.

Član 20. Zapisnik

- (1) Zapisnik sa saslušanja zaštićenog svjedoka ne sadržava podatke o identitetu zaštićenog svjedoka.
- (2) U zapisniku se koristi pseudonim za svjedoka koji određuje vijeće, a koji će se koristiti tokom krivičnog postupka i u odlukama Suda.
- (3) Članovi vijeća i zapisničar vijeća potpisuju zapisnik sa saslušanja zaštićenog svjedoka.
- (4) Sud preduzima mjere da se osigura povjerljivost zapisnika tako što:
 - a) čuva zapisnik na sigurnom mjestu i odvojeno od ostale dokumentacije krivičnog spisa;
 - b) vraća zapisnik na sigurno mjesto nakon njegovog korištenja na odgovarajućem saslušanju u krivičnom postupku i nakon što odluka postane pravomoćna; i
 - c) obezbjeđuje dugoročno arhiviranje zapisnika na način koji dozvoljava pristup tom dokumentu samo predsjedniku krivičnog odjeljenja u trajanju za koje se odredi da je potrebno, a najviše 30 godina nakon što odluka postane pravomoćna.

Član 21. Korištenje zapisanog iskaza

- (1) Na glavnom pretresu krivičnog predmeta, Sud će narediti da se iskaz zaštićenog svjedoka pročita naglas iz zapisnika sa saslušanja zaštićenog svjedoka.
- (2) Sudiji odnosno vijeću nije potrebna saglasnost stranaka u postupku da naredi da se iskaz pročita naglas.
- (3) Sudija odnosno vijeće može odustati od čitanja iskaza naglas uz saglasnost Tužitelja, optuženog i njegovog branitelja.
- (4) Svjedok se ne može pozvati da da iskaz na bilo kojem saslušanju sem na saslušanju zaštićenog svjedoka.

Član 22. Dodatna pitanja

- (1) Sud može po službenoj dužnosti ili po prijedlogu Tužitelja ili optuženog ili njegovog branitelja odlučiti da se zaštićenom svjedoku postave dodatna pitanja:
 - a) da se pojasni ranije dat iskaz; ili
 - b) vezana za podatke koji nisu bili obuhvaćeni ranije datim iskazom, a koji su od značaja za predmet.
- (2) Vijeće će održati dodatno saslušanje zaštićenog svjedoka na kojem će svjedoku biti postavljena dodatna pitanja, a odgovori će se zabilježiti i pročitati naglas na način iz člana 21. ovog zakona.

Član 23. Neophodnost drugih dokaza za donošenje presude

Sud ne može zasnivati presudu isključivo na osnovu dokaza iz člana 11. ili čl. 14. do 22. ovog zakona.

GLAVA III - OSTALE ODREDBE

Član 24. Povjerljivost

- (1) Podaci vezani za mjere zaštite svjedoka do kojih dođe osoba na službenoj dužnosti u toku obavljanja dužnosti vezanih za mjere zaštite svjedoka, predstavljaju službenu tajnu.
- (2) Sud ili Tužitelj će upozoriti osobe prisutne na saslušanju, ili osobe koje saznaju takve povjerljive podatke u toku svojih službenih ili profesionalnih dužnosti, da je neovlašteno otkrivanje takvih podataka krivično djelo.
- (3) Od osobe koja vrši službenu dužnost vezanu za mjere zaštite svjedoka i koja sazna podatke iz stava 1. ovog člana se ne može tražiti, ni u kojem postupku, ni pred kojim sudom, tribunalom ili istražnom komisijom bilo kojeg oblika, da dostavi bilo koji dokument ili otkrije ili ispriča bilo kakav sadržaj vezan za te podatke.

Član 25. Poslovník o radu

Sud će usvojiti poslovnik o radu koji osigurava odgovarajuće korištenje mjera zaštite svjedoka predviđenih ovim zakonom i koji garantuje da će se svjedocima dati drugi adekvatni vidovi zaštite ili zbrinjavanja kao što je to predviđeno odgovarajućim zakonima Bosne i Hercegovine.

GLAVA IV - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 26. Primjena na krivične postupke u toku

Ovaj zakon se shodno primjenjuje i u onim krivičnim postupcima koji su u toku u vrijeme stupanja na snagu ovog zakona.

Član 27. Stupanje na snagu ovog zakona

Ovaj zakon stupa na snagu 1. marta 2003. godine.